

Dato: 17.12.2014

Det konglige kunnskapsdepartement
POSTBOKS 8119 Dep

0032 OSLO

Høring - forslag om endringer i privatskoleloven (ny friskolelov.)

Hovedutvalg helse, oppvekst og velferd, HOV, behandlet høringsforslaget til ny friskolelov i sitt møte 03.12. 2014. Utvalget ser det som positivt at mye av innholdet i dagens privatskolelov fortsetter. Det er viktig for det offentlige skoletilbudet i en kommune at ikke antall elever som går i en friskole medfører et dårligere tilbud i de offentlige skolene. Gjennomsnittet av barn i Norge som går i en privatskole er ca. 3 % mens det for Re kommune er så mye som ca. 9 %.

Når det gjelder merkostnader for den enkelte kommune sies det ikke noe om skoleskyss og spesialpedagogiske ressurser som også betales fra hjemkommunen. I Vestfold som har korte avstander vil det ikke bare være en friskole i den enkelte kommune som kan påvirke de offentlige skolene.

Det åpnes for større mangfold ved at det også kan søkes godkjenning for såkalte profilskoler. Spørsmålet blir om det er nødvendig på grunnskoletrinnet? Slik det er nå gjelder det videregående opplæring. Kan ikke et kommunestyre bestemme seg for at skolene eller enkeltskoler i en kommune profilerer seg med noe spesielt?

Det er positivt at det skilles mellom "private" skoler som får statstilskudd og "private" skoler som ikke får det. Heretter skal det hete friskoler og private skoler. Det vil være lettere for folk å forstå at privatskoler ikke får offentlig støtte.

Re kommune synes det er positivt at regjeringen viderefører dagens praksis med å forby kommersielle aktører for å kunne ta ut utbytte.

Det er positivt at lovforslaget fortsatt hegner om den offentlige skolen som det naturlige samlingspunktet for barn fra ulike kulturer og ulike sosiale lag. Det er med og underbygger den norske samfunnsmodellen.

Vedlagt følger protokoll fra møtebehandlingen.

Med hilsen

Unni Bu
kommunalsjef

Re kommune

JournalpostID 14/14109

Saksbehandler:
Unni Bu, telefon: 480 38 440
Rådmannen

Høring - Forslag om endringer i privatskoleloven (ny friskolelov)

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Hovedutvalg for helse, oppvekst og velferd	03.12.2014	072/14

Rådmannens innstilling

Vedlagte høringsvar sendes departementet.

03.12.2014 Hovedutvalg for helse, oppvekst og velferd

Møtebehandling:

Elisabeth Sann, SV, fremmer forslag om følgende endringer/tilføyinger i høringssvaret:

1. Re kommune syns det er positivt at regjeringen viderefører dagens praksis med å forby kommersielle aktører i skolesektoren for å kunne ta ut utbytte.
2. Re kommune mener likevel at åpningen for godkjenning av s.k. "Profilskoler" skaper en ny usikkerhet inn i det offentlige skoletilbudet, noe som kan være med og svekke den offentlige skolen. Re kommune mener at det ikke er behov for slike skoler på barne- eller ungdomsskolenivå.

Anette Røren Hem, Frp, fremmer forslag om følgende endringer/tilføyinger i høringssvaret:

1. Fjerne siste setning i siste avsnitt: *"Det er med og underbygger den norske samfunnsmodellen."*
2. Fjerne siste setning i første avsnitt: *"Gjennomsnittet av barn i Norge som går i en privatskole er ca. 3 % mens det for Re kommune er så mye som ca. 9 %."*

Protokolltilførsel:

Frp har følgende kommentarer til rådmannens saksframlegg:

- a. At saksutredningen og argumentasjon i saker for fremtiden ikke formuleres med beskyldninger eller negative uttalelser mot navngitte, identifiserbare eller private aktører. Dersom slike forhold må medtas for å belyse saken, skal dokumentasjon følge saken.
- b. At det fremlegges dokumentasjon for de påstander som er fremsatt i saksutredningen. Den / de aktuelle aktørene det gjelder, skal få uttale seg i dokumentasjonen som fremlegges.

Votering:

Sanns forslag punkt 1 vedtatt med 7 mot 2 (Frp (2)) stemmer.

Sanns forslag punkt 2 falt med 2 (Sv (1), SP (1)) mot 7 stemmer.

Røren Hems forslag punkt 1 falt med 3 (Felleslisten (1), Frp (2)) mot 6 stemmer.

Røren Hems forslag punkt 2 falt med 3 (Felleslisten (1), Frp (2)) mot 6 stemmer.

HOV-072/14 Vedtak:

Vedlagte høringsvar sendes departementet med følgende endring:

Re kommune syns det er positivt at regjeringen viderefører dagens praksis med å forby kommersielle aktører i skolesektoren for å kunne ta ut utbytte.

Vedlegg:

Dok.dato	Dok.ID	Tittel
21.11.2014	221663	Høring - forslag om endringer i privatskoleloven (nyfriskolelov)

Saksdokumenter i arkivsaken:

Nr	T	Dok.dato	Avsender/Mottaker	Tittel
2	U	21.11.2014	Det konglige kunnskapsdepartement	Høring - forslag om endringer i privatskoleloven (ny friskolelov.)

Bakgrunn for saken:

Kunnskapsdepartementet har sendt et forslag om endringer i lov av 4.juli 2003 nr. 84 om private skoler med rett til statstilskudd. Nåværende privatskolelov kom i 2007. Høringsbrevet er datert 17.10. 2014 med høringsfrist 15.januar 2015.

I høringsbrevet vises det til regjeringserklæringen der det står: *Regjeringen vil åpne for at flere kan drive offentlig finansierte friskoler og gjeninnføre en lov om frittstående skoler der kravet til formål erstattes med krav til innhold og kvalitet. Skoler som oppfyller vilkårene skal ha rett til godkjenning med mindre en helhetsvurdering tilsier at godkjenning vil gi negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet. Regjeringen vil vurdere kapitaltilskudd til etablerte friskoler for oppgradering av eldre bygningssmasse. Friskoler skal ikke kunne betale utbytte til eierne.*

Aktuelle lover og forskrifter:

Opplæringsloven med forskrifter.

Faktaopplysninger:

Selve høringsdokumentet er på 82 sider. Det ligger på departementets hjemmeside: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/hoeringer.html?id=1976>

Det er mange ulike forhold som omtales. Noe gjelder både grunnskole og videregående skole mens en del gjelder bare videregående skole.

Departementet mener at utviklingen i de siste årene som er gått siden loven ble vedtatt, har vist at flere av godkjenningsgrunnlagene er under press. Ny lovforståelse har medført at grunnlaget "religiøse skoler" også åpner for godkjenning av skoler på tvers av andre livssyn enn religiøse, for eksempel et sekulært livssyn. Samtidig har flere aktører vist interesse for å kunne etablere skoler som ikke faller inn under dagens grunnlag, slik som realfagsgymnas, private yrkesfagskoler o.a. På bakgrunn av disse erfaringene sier regjeringen at det er på tide med en gjennomgang av gjeldende lov.

Departementet sier de vil videreføre og tydeliggjøre utbytteforbudet, og legger i kap.10 i høringsnotatet frem flere forslag som blant annet bygger på erfaringer fra tilsynet med private

skoler. Det understrekes at drift av skole etter loven ikke skal være forretningsvirksomhet. Formålet med loven er å legge til rette for mangfold og skoleutvikling.

Regjeringen foreslår å gjeninnføre begrepet frittstående skoler (friskoler) jf. kap. 2. Begrepet friskoler viser til skoler som er i privat eie og som er godkjent med rett til statstilskudd etter loven. I høringsnotatet benyttes gjennomgående begrepene frittstående skoler og friskoler i stedet for begrepene private skoler med rett til statstilskudd.

Tittelen på gjeldende lov er fra 2003 nr. 84 om private skoler med rett til statstilskudd foreslås endret til Lov om frittstående skolar (friskolelova).

Departementet sier at det etter opplæringsloven § 2-12 gis rett til godkjenning av private skoler som oppfyller fastsatte minstekrav. Disse vil ikke få offentlige støtte og vil bli benevnt som private skoler.

Rett til godkjenning:

I regjeringserklæringen ble det lagt til grunn at det skal gjeninnføres en rett til godkjenning når vilkårene i loven er oppfylt. Som en konsekvens av at departementet foreslår å videreføre lovens ordning med krav til grunnlag for å kunne få godkjenning som friskole, foreslår departementet at godkjenning som i dag skal gis etter skjønnsmessig vurdering. Departementet legger til grunn at praktiseringen av dagens lov videreføres. Departementet omtaler også særlige grunner til at godkjenning ikke skal gis for eksempel hvis det er tvil om søkerens seriøsitet. I den offentlige debatt har diskusjonen om integrering av minoritetsspråklige blitt løftet fram når det gjelder muslimske skoler. Departementet sier at dette er det vanskelig å ta hensyn til dette i en søkefase. Det er først i etterkant av en etablering dette ev. vil vise seg.

Nærmere om kommunens/fylkeskommunens innsigelsesadgang og negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet:

Departementet viser til at kommunene og fylkeskommunene har et lovfestet ansvar for henholdsvis grunnskoleopplæring og videregående opplæring, jf. opplæringsloven kap. 13. I vurderingen av om en søknad skal innvilges mener departementet derfor det må avveies mot hensynet til de offentlige skolene og driften av disse i vertskommunen/vertsfylket. Departementet foreslår derfor at godkjenning ikke skal gis dersom godkjenningen får negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet.

I innsigelsene fra vertskommune/vertsfylket vil det ha betydning hvor godt de negative konsekvensene er sannsynliggjort.

Skolestørrelse:

Departementet ønsker å sette en grense nedad på hvor små friskolene kan være. I høringsnotatet punkt 10.5 foreslår departementet at en friskole skal miste godkjenning dersom skolen tre år på rad har et lavere elevtall enn 30 elever.

Departementet ønsker ikke at økte muligheter til å etablere friskoler skal føre til at det blir vanskeligere for de elevene som ønsker det, å velge en offentlig skole. I konsekvensene for skolestrukturen mener departementet derfor del vil være relevant å se på tilknytning til nærskolen og rimelig reisevei for den gruppen elever som ønsker å gå på en offentlig skole.

Departementet foreslår at godkjenning etter friskoleloven kan gis etter en skjønnsmessig vurdering. Gjeldende krav til grunnlag beholdes, men begrepet "religiøs" i loven foreslås endret til "livssyn". I tillegg foreslår departementet at det innføres to nye grunnlag: videregående opplæring i yrkesfag og profilskoler.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Høringsnotatet sier at fordi staten gir tilskudd til drift av frittstående skoler får kommunene/fylkeskommunen lavere kostnader knyttet til elevene som går i slike skoler. I forbindelse med statsbudsjettet foretas det årlig en justering i kommunenes/fylkeskommunenes

samlede inntektsramme ut fra endret elevtall i frittstående og statlige skoler (trekkordningen). Hensikten med justeringen er at det ikke skal være dobbeltfinansiering av elever som går i statlige og private skoler. I korreksjonsordningen vil de kommuner/fylkeskommuner som har elever i statlige og private skoler få et uttrekk i sine rammeoverføringer. Trekksatsene er 80 % av gjennomsnittskostnaden (kr. 81 600,- pr. elev i statsbudsjettet for 2015.) Departementet sier at etablering av en eller flere frittstående skoler i en kommune/fylkeskommune kan i noen tilfeller føre til endringer i den offentlige skolestrukturen. Dette kan gi kommunen økte kostnader pr. elev på grunn av færre elever pr. klasse, bygningsmessig overkapasitet og lignende.

Lovforslag:

Friskoleloven §2-1 skal etter forslaget lyde [⊗]Det som står i kursiv er endring) Departementet kan godkjenne private skolar og driftsendringar ved godkjende private skolar. Departementet kan godkjenne at ein grunnskole flyttar verksemda si til en annan kommune eller at ein videregående skole flyttar verksemda si til ein annan fylkeskommune. *Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlige skoletilbodet eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast.* Vertkommunen eller vertsfylket skal få høve til å gi fråsegn før departementet gjer vedtak i saka, og kan klage på departementet sitt vedtak. Godkjende skolar har rett til statstilskot etter § 6-1 og til å drive verksemd etter lova. Skolane skal drive verksemda si på følgjande grunnlag:

- a) Livssyn
- b) Anerkjend pedagogisk retning
- c) Internasjonalt
- d) Særskilt tilrettelagt opplæring for funksjonshemma
- e) Videregående opplæring i små og verneverdige handverksfag
- f) Videregående opplæring i yrkesfag
- g) Profilskole

Opplæringa skal vere på norsk eller samisk. Dette kravet gjeld likevel ikkje internasjonale skolar. Viktige dokument om verksemda etter lova skal i alle høve vere tilgjengelege på norsk eller samisk.

Godkjenninga fell bort dersom ein skole ikkje startar opp verksemda si etter lova i løpet av tre skoleår etter at godkjenning er gitt. Det same gjeld om drifta etter lova blir nedlagd.

Krava i andre ledd om eit særskilt grunnlag gjeld likevel ikkje allereie godkjende skolar som var i drift innan utgangen av 2007. Departementet kan berre godkjenne nødvendige driftendringar ved skolar som ikkje oppfyller krava i andre ledd-. Departementet kan i forskrift fastsetje frister i samband med søknader om godkjenning av private skolar.

Vurderinger:

Det var mange som var spente på hva regjeringa ville foreslå av endringer i dagens privatskolelov etter det som sto i regjeringserklæringa. Mange har opplevd som positivt at mye av det som ligger i dagens lov blir videreført. Den største endringen er at det også åpner for såkalte "profilskoler" i grunnskolen. Saken med ønske om ungdomstrinn ved den videregående skolen Vang i Tønsberg, var en dispensasjonssak som Tønsberg kommune kunne stoppet. Hvis dette lovforslaget blir vedtatt skal kommunen uttale seg, men departementet vil ha siste ordet etter en skjønsmessig vurdering også når det gjelder profilskoler. Det er positivt at den enkelte kommune fortsatt kan ha gode argumenter for å si nei til en friskole skole hvis den "truer" en offentlig skoles eksistens og det vil bli tatt hensyn til.

Når det gjelder inntektstap for en kommune som har barn i en friskole, så er det riktig som departementet sier at en skoleplass ikke skal dobbeltfinansieres. Det er likevel slik at når en skole som for eksempel Solerød har god plass i klassene, så vil ikke noen flere elever utløse ekstra kostnader. I tillegg må et barns hjemkommune betale skoleskyss for barnet til friskolen selv om de kan gå til nærskolen. Hjemkommunen må også betale for et barns spesialpedagogiske tilbud i friskolen. I budsjett 2015 har Re kommune satt av kr. 1 800 000,- til dette. Selvfølgelig vil det også

være slik at det må etableres et tilbud på nærskolen, men det har vist seg at de private skolene ikke har vært så flinke verken med å gi et tilbud innefor det ordinære tilbudet som tilpasset opplæring eller å gruppere elever fra ulike kommuner slik at kostnadene for hjemkommunen blir lavere. Det står i høringsdokumentet at ca. 3 % av norske barn i grunnskolen går i private skoler. For Re var andelen i 2013 9,2%. Uttrekket i rammetilskudd blir høyt. De 10 elevene som går på Bjerkly og "hører" til Solerød krets utgjør kr. 815 000,- i trekk så, kommer de andre utgiftene i tillegg.

Økonomiske konsekvenser:

Høringsforslaget forutsetter samme økonomiske forhold for den enkelte kommune. Flere friskoler kan imidlertid gjøre at kommunenes økonomi svekkes.

Miljøkonsekvenser

Hvis flere elever skal busses til en friskole i stedet for å kunne gå til nærskolen vil det påvirke miljøet.

Konklusjon/anbefaling:

Om det skal åpnes for flere friskoler vil være et verdimessig spørsmål som må avgjøres av politikerne. Det at barn fra ulike samfunnslag møtes i en fellesskole er et positivt aspekt ved det norske samfunnet. For rådmannen som tenker økonomi er det positivt at kommunen fortsatt kan komme med innsigelser hvis en friskole synes å kunne true den offentlige skolen. Det lages et kort høringssvar som legges ved saken. Der kan politikerne velge å legge inn andre momenter de vil ha med.

Re, 20.11 2014

Trond Wifstad
rådmann

Unni Bu
kommunalsjef